

ብዕንደራ ተጀሚሩ ብክሳራ ዝቐጸለ ጉዳይ ሕጂ ኸ ናበይ?

ብዓመጽ ፍትሒ ተጓዲሉካ ወይ ጠቕሊሉ ተነፊጉካ ጸነሑ፡ ብሓይሊ ድዩ ብሕገ ነቲ ዓማጺ ስዒርካ ፍትሒ ኣብ ዝረኸብካሉ፣ ተማሂርካ ተመራማርካ ኣወንታዊ ውጽኢት ኣብ ዘምጸእካሉ፣ ደሃይ ኣጥፊኡ ዝጸንሐ ኣባል ስድራ ቤትካ፡ ቀረባ ቤተ-ሰብካ ወይ ትፈትዎ ዓርክኻ ምስ ምሉእ ጥዕናኡ ብሂወት ኣብ ዝመጽኣሉ፣ ብባህሪያዊ ኣየር ምዝባዕ ተኸሲቱ ዝጸንሐ ደርቂ፡ ተፈጥሮ ገጸ መሊሳ ተወን ኣብ ዝኸነሉ ኣጋጥሚታት ...ወዘተ ክትሕጎስ እንቋዕ ሓጎስና ክትበሃሃል ንቡርዮ።

ባዕልኻ ኣጉዳኻ ኣቃዲልካ መጽለሊ ስኢንካ ግዳም ሓደር ኣብ ዝኸነካሉ፡ ክብረትካ ኣብ ዝተዋረደሉ፡ እንቋዕ ሓጎስኩም ሓጎስና ክትበሃሃል ግን ንቡር ኣይኮነን። ሓድሽ ባህሊ ንምትእትታው ተሓሲቡ እንተኾይኑውን ጥዑይ ሰብ ክቐበሎ ዝደፍእ ምኽንያት የብሉን። ካብ ስነ-ፍልጠት ወጻኢዮ። ነቲ ወዲ ሰብ ካብ እንስሳ ዝፍለለዩ ናይ ምሕሳብ ተኸእሎን ሰብኣዊ ሓልዮትን ኣዛቢዑ ኣብ ምልክት እቶ ዘእቱዮ።

ለንቅነ ኣምለኹቲ ኢሳያስን ህግደፍን ኣብ ማሕበራዊ መራኽቢታት ዘስምዕዎ ዘለው ወኻዕካዕ ከኣ፡ ሓደ መግለጺ ናይ ዝተዛብዐ ዘይንቡር ፖለቲካዊ ኣተሓሳስባ ጌርካ ክውሰድ ይከኣል። ኣምለኹቲ ኢሳያስን ህግደፍን እንታይ ረኽቦምዮም ተዓዊትና እንቋዕ ሓጎስና ዝብሉ ዘለው ኢልካ ምእ እትሓትት ትረኽቦ መልሲ፡ ዘሕዝን ካብኡ ሓሊፉ ድማ ከም ህዝብን ሃገርን ዘሕፍር፡ ቅንዕ ከይትብል ርእስኻ ዘድንንዮ። ወልቀ መላኺ ኢሳያስ ብዋጋ ህይወት ዜጋታት ዕምሪ ጸረ-ህዝቢ ፖለቲካዊ ስልጣኑ ከናውሑ፡ ዘእምን ምኽንያት ብዘይብሉ ብፍጹም ሓላፍነት ዝጎደሎ ዕንደራ፡ ንገለ ምእዙዛት ስማውያን ጀነራላት ልኢኹ ምስ ኢትዮጵያ ብሸነኽ ባድመ ኣብራሲ ኩናት ወለዑ።

እዚ ክገብር እንከሎ ኣይኮነን ህዝቢ፡ እቶም ነቲ መንግስታዊ ጉጅለ ኣማዕሪገሞ ዝነበሩን ገለ ድማ ዛጊት ክሳብ ሕጂ ምስኡ ዘለው ሚኒስተራትን ጀነራላትን ከይሓበረን ከየማኸረን ዝገበሮ ምዃኑ ገለ ካብቶም ሚኒስተራትን ጀነራልን ነበር ብቃሎም ዘረጋገጹዮ። ብዝኸነ እቲ ዘይምኽንያታዊ፡ ካብ ኣፍልጦ ህዝቢ፡ ሚኒስተራትን ጀነራላትን ተኸዊልካ ብደብ ኣመኸኒኻ ዝተወለዐ ኣብራሲ ኩናት፡ ብምሉእ ስዕረት ጉጅለ ህግደፍ፡ ብከቢድ ክሳራ ህዝብታት ኤርትራ ብግንቦት 1998 ጀሚሩ ኣብ ሰነ 2000 ተዛዘሙ።

ኣብቲ ኣብራሲ ኩናት፡ ብዓሰርተታት ኣሸሓት ዝቐጸሩ ኤርትራውያን ሃሊቆም። ልዕሊኦም ኣካሎም ጎዲሎም። ብዙሕ ነገራዊ ሃብትን ጥሪት ጠፊኡ። ዛጊት ቁጽሮም ብልክዕ ዘይተፈልጠ ዜጋታት ካብ ቤት ንብረቶም ተፈናቂሎም። ብሰንኩ ኣብ ኢትዮጵያ ዝቐመጡ ዝነበሩ ኤርትራውያን ተባሪሮም። ማሕበራዊ ህይወቶም ተናገሩ። ንብረቶም መጻውቲ ኮይኑ ተሪፉ። ኤርትራ ብፖለቲካን ብቑጠባን ኣወንታዊ ምስላ ተዓይኑ ረማዕ ኢላ።

ጉጅለ ህግደፍ ብትዕቢት ሓቢጡ ተሓሲምዎ ንዝጸንሐ መስርሕ ሕገ፡ ምሉእ ንምሉእ ኣብ ዓውደ ኩናት ተሳዒሩ ተደቢሩ ጫማ ጸላእቱ ክሳብ ዘሰዕም ምስተቐጥቀጠ ብመንገዲ ኣማለድቲ ክቐበል ተገዲዱ። ነቲ ናይ ይግበኣኒ ሕቶ ዘልዕል ዘከራኸር መሬት ጥራሕ ዘይኮነ፡ ፈጹም ዘይከራኸር ልኡላዊ መሬት ኤርትራ፡ ንሱ ካብቲ ከባቢ ርሒቐ ሓይልታት ባዕዲ ክቆጸርዎን ከመሓድርዎን ብምስልን ድምጽን ብዝተቐርጸን ተዓዘብቲ ኣብ ዘለውዎን ኣብ ኣልጀርስ ብክታሙ ኣረጋገጹ። ንጉጅለ ህግደፍ ስዒሩ ሰፊሕ መሬት ኤርትራ ተቐጸጸሩ ዝነበረ ሰራዊት ኢትዮጵያ ድማ፡ ብመሰረት ስምምዕ ኣልጀርስ፡ ንሓይሊ ዓቃቢ ሰላም ውድብ ሕቡራት ሃገራት ኣረኪቡ፡ ናይ ሰዓራይ ሞራላዊ መንፈስ ለቢሱ ኳዕነን እናበለ ወጸኡ። ነቲ ኩናት ጀማሪኡ ጉጅለ ህግደፍዮ። ነዚ ኮሚሽን ካሕሳ ወራራት ኤርትራ ያ ክብል ብወግዲ ዘረጋገጸን ህግደፍውን ወራሪ ምዃኑ ተቐቢልዎ ዝሓደረን ሓቂዮ።

እቲ ጉዳይ ኣብ ሕጋዊ መስርሕ ተሰጋጊሩን ሕጋዊ ብይን ምስ ረኸበንውን ኣብ ናይ መወዳእታ ምዕራፍ ኣይበጽሐን። ኩናት ዝጀመረላ ባድመ ናብ ኤርትራ ስለ ዝተባህለ ዘይኢዱ ዝረኸበ ብዱልን ሰዓርን መሲሉ ግዝያዊ ጉጅላዊ ፖለቲካዊ መኸሰብ ንምርካብ፡ ብዘይዝኸነ ክልተኣዊ ርክብን ዘረባን ሰራዊትኹም ተውጽኡ ብዝብል ደረቕ መነት እነሆ ንኣስታት 20 ዓመት ቀጸሉ። ኩናት ብዕንደራ ካብ ዝተጀመረሉ 1998 ክሳብ ሎሚ ብኹሉ መዕቀኒታት ኣውራ ዝተጎድኡ ዝተዋረደ፡ ናይ ብርስት ሓደጋ ዘንጸላልዎ ዘሎ ህዝቢ ኤርትራዮ። እዚ ድማ የሕዝንን የሕፍርን ምበር ኣየሓብንን። መን ከማና ከም መንግስትና ኢልካ ክትፍክር ዝዕድም ዘተባብዕ ኣይኮነን። ኣብ ዘሃግ ኔዘርላንድ ዝተሃሀበ

ብይን ባድመ ንኤርትራ ኢሉ ስለ ዝወሰነ ነቲ ጠንቂ ኣይኸውሎንዮ። ካብ ግዝኣት ኤርትራ ናብ ኢትዮጵያ ዝኣተወ ብዙሕ ህዝቢ ዝነበረሉ ሰፊሕን ስቡሕን መሬት ከም ዘሎውን ክዝንጋዕ ኣይግባእን። እንተኾነ ነዞም ናይ ገዛእ ርእሶም ፖለቲካዊ መንነት ዘይብሎም ተዋጊእና ስዒርና። ተማጉትና ረቲዕና ዝዝምሩ ኣመለኸቲ ግን እንታዮም ኣይኮነን። ብዛዕባቶም ኣብቲ ትርጉም ዘይብሉ ኣብራሲ ኩናት ዝሃለቹ፣ ኣካላውን ስነ-እምሮኣውን ጉድኣት ዝበጽሖም፣ ካብ ቤት ንብረቶም ዝተፈናቐሉ፣ ዝተሰዱ፣ ከም ሃገር ዝወረደ ሞራላውን ነገራውን ዕንወት፣ ተፈጢሩ ዘሎ ፖለቲካዊ ማሕበራውን ባህላውን ምዝባዕ ኣይስቆሮምን።

ስምምዕና ይግባይ ዘይብሉ ውሳኔ ቤት ፍርዲ ምቕባል ስለዝኾነ፣ ኢትዮጵያ ሰራዊታ ካብ ባድመ ተወጽኦ፣ እንተዘየለ ኮፍ ኣይንብልን ኣይንዘራረብን ዝብል ፖለቲካዊ ቅጥፊት፣ ከም ጽንዓት ኣብ መርገጽ፣ ምእዙዝ ንሕግን ግዱስ ብልኡላውነትን ተወሲዱ፣ ፈጻሚ ስራሕ ናይ ኢትዮጵያ ህዝብታት ወያኔ ደሞክራሲያዊ ግንባር ብ5 ሰኔ 2018 ብዘይ ዝኾነ ቅድመ ኩነት ብመሰረት ስምምዕ ውዕል ኣልጀርስ ንውሳኔ ኮሚሽን ዶብ ኤርትራን ኢትዮጵያን ክንፍጽም ድልዎት ኢና ክብል ንዘሕለፎ ውሳኔ፣ ሓድሽን ብዘይክሰራን ሃገራዊ ዓወት ከም ዝተሓፍሱ፣ ምስናይ ሚዛን ዘይብሉ ሕሱር ዕዋላዊ ጠባያት ዘንጸባርቑ ኣቀራረባኡ፣ ዘስምዖ ዘለው ጫውጫውታ እምበር፣ ድካም ሰባት ነገራት የመዛዘኑዮም ዘይብል ኣይኮነን።

እቲ ዘምልኸዎ መንግስታዊ ጉድለ፣ ንውሳኔ ኮሚሽን ዶብ ኣጽኒዑ ብምሓዝ፣ ምስቲ መኸራኸርቱ ዝኾነ ኣካል ኮፍ ኢሉ ተዘራረቡ እቲ ጉዳይ መዕለቢ ክረክብ ቀዲሙ ተበግሶ ዘይምውሳዱ ኣብ ክንዲ ዝነቐፍዎን ዝኸገንዎን ሰራዊት ኢትዮጵያ ካብቲ ኮሚሽን ዝሃበኒ ባድመ ክሰብ ዘየውጸእ ምስኡ ኮፍ ኣይብልን ዝብል ቅድመ ኩነት ብምቕራብ፣ ጎሮሮ ሃገር ኣብ ቁሽት ባድመ ዓጽዮ፣ ን20 ዓመት ፖለቲካውን ቁጠባውን መትንታት ህዝቢ፣ ከይሰርሕ ክለምስ ዝገበረሉ ምክንያት፣ ከይሓተቱን ከየገደሶምን ተግባራት ዕንቁፅ ሓጎስና ኢሎም ባቲ ካብ ፖለቲካዊ ቋንቋ ዝረሓቑ ኣብ ጽልኢ ዝተመሰረተ ልሳኖም ተንኣንበለ ክብሉ ምስማዕ ከም ኤርትራዊ የሕፍርዮ።

ኣብ ሕገ ተበጺሑ ውሳኔ ካብ ተዋህቦ፣ ነቲ ብቤት ፍርዲ ዝተዋህበ ውሳኔ ግደፍ ኣይበሃልን። ኣይተበሃለን ድማ። ነቲ ውሳኔ ኣኸቢርና፣ ንትግባራዊ ኮፍ ኢልና ንዘራረብዮ ተባሂሉ። እዚ ብቑዑ ሕልናን ሓላፍነታዊ ኣጠማምታን ቅኑዕ ምበር ጌጋ ኣይኮነን። በይናዊ ምጉት ዝበሃል የለን። ምጉት ኣብ መንጎ ክልተን ካብኡ ንላዕሊ ዝኾነ ሰባት ወይ ውድባትን መንግስታትንዮ ዝካየድ። ናይ ዳኛ ውሳኔ ንመን ጠቐሙ ንመን ገዲኡ ብዘየገድሱ፣ ነቲ ዝተዋህበ ብይን ከይሸራረፍካ ብሓባር ኮፍ ኢልካ ውሕስነት ዘለዎ ፈጽሚ ንምርግጋጽ ብሓላፍነታዊ ኣገባብ መዛዘሚ ክትገብረሉ ሓጋዚ ምበር ጎዳኢ ጎረ የብሉን። ብመሰረትቲ ውሳኔ ክልቲኦም ሰብ ጉዳይ ተራኺቦም ከይተዘራረቡ ሰራዊት ይሰሓብ ማለት ከምቲ ኣጀማምራ ናይቲ ኩናት ቅጥፊትዮ። ባቲ ኣብቲ ከባቢ ዝነበር ህዝቢ ዘይምግዳስዮ።

ስለዚ ብሓደ ወገን ነቲ ብመሰረት ስምምዕ ኣልጀርስ ንውሳኔ ኮሚሽን ዶብ ብዘይዝኾነ ቅድመ ኩነት ክፍጽምዮ ዝብል ውሳኔ ዋላ ድሕሪ ነዊሕ ግዜ ዝተበጽሖ መደምደምታ ይኸን ክብሪ ክወሃዕ ይግባእ። ባቲ ካልእ ክኣ፣ ካብ ተራ ህልኽ ርሒቑካ ብዛዕባ ኣብቲ ዘዘራረብ ከባቢ ዝነበር ዘሎ ህዝብን ከመይነት ቀጻልነቱን ብሓላፍነት ደው ኢልካ ምሕሳብን ተቐራራብካ ምዝርራብን የድለ። ምክንያቱ እቲ ሰራዊት ጎሶ ኣይኮነን ዝሕሉ ነይሩ። ኣብቲ ከባቢ ሰራቱ ዝነበር ህዝቢ ኣሎ። እቲ ህዝቢ ገሊኡ ኤርትራዊዮ ገሊኡ ከኣ ኢትዮጵያዊዮ። ብመሰረት ብህግደፋውያን ዝቐርብ ዘሎ ምጉት እቲ ሰራዊት ሓላፍነት ዝወስደሉ ኣካል ኣብዘይተረጋገጸሉ፣ ካብቲ ሒዘዎ ዝነበረ ከባቢታት ምስ ወጸ፣ ብውሕዱ ነቲ ህዝቢ ዝህዕ ዝነበረ ናይ ጸጥታን ምርግጋእን ተልእኾ ባዶ ክተርፍዮ። ያዕ ዝብለሉ ዘይብሉ ህዝቢ ከኣ ኣደደ ሸፋቱን ተበለጽትን ክኸውንዮ። ንኣምለኸቲ ህግደፍ ግን ከምዚ ዝበለ ረዚን መልእኸቲ ዝርደኦም ኣይኮነን። ድሕነት ህዝብን ውሑስ ከባቢያዊ ሰላምን ዘይኮነ ድሕነት ኢሳያስን ህግደፍን ቀዳምነት ስለዘገድሶም፣ ብሕጋውን ወግዓውን ዘይኮነ፣ ብዘይሕጋውን ዘይወግዓውን ኣገባብ ንዝመሓላለፈሎም ፕሮፖጋንዳዊ ጎስጓጎት ከም “ደጋሚት ዑፍ” ክደጋግሙ ዝኾነ ሕንክት ኣይስመዖምን። እዚ ንመናዊሕ ስልጣን ብዕንደራ ተጀሚሩ ብክሰራ ዝቐጸለ ጉዳይ ምበኣር ሕጂውን ኣገዳዲ ሓይሊ እንተዘይረኸቡ ብወገን ጉድለ ህግደፍ ንምዕንቃፋ ምስምስ ምምጻኡ ኣይተርፍን። ስለዚ ህዝቢ ካብ ሕሉፍ ተመክሮኡ ተማሂሩ ነገራት ካበይ ናበይ ብኸመይ ብኣንክሮ ክከታተልን ንቀጻሊ ህይወቱ ውሕስነት ዝህዕ መንገዲ ክመርጽ ኣለዎን።

ብሓልዮት ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ ዝፍኖ፣ ድምጺ ሰላምን ደሞክራሲን ኤርትራ፣ 11-06-2018